

เทศน์เช้า วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันก็ธรรมวินัย เห็นไหม ธรรมและวินัย วินัยเป็นกฎหมาย เราสร้างกฎหมายกันมา แล้วคนถ้าไม่มีศีลธรรมในหัวใจ ก็ถูกต้องตามกฎหมาย แล้วก็เลาะกฎหมายกันไป กฎหมายนี้เอามาใช้หาเงินกันได้มากเลย คนที่ใช้กฎหมาย เราเวลามีปัญหาขึ้นมาเรื่องกฎหมาย เราจะต้องให้वानเขาเห็นไหม เรื่องของกฎหมาย มันทำคุณงามความดีก็ได้ ถ้าคนมีศีลธรรมนะ กฎหมายนี้เป็นประโยชน์มากเลย ช่วยเหลือคนได้ไง แต่ถ้าคนไม่มีศีลธรรมนะ กฎหมายเอาไว้หาเงินหาทองได้มหาศาลเลย เห็นไหม นี่วินัย

ธรรมและวินัย วินัยนี่มันเป็นเรื่องของหยาบ ๆ เรื่องของสังคม เรื่องของการบังคับใช้สังคม ใจ บังคับสังคมให้อยู่ในกฎระเบียบ ถ้ากฎหมายมันเป็นสิ่งที่วิเศษนะ เราจะไม่มีใจ ไม่มีขโมย ไม่มีคนโกง มีแต่คนดีทั้งนั้นเลย ทำไมมันโกง มันขโมยกัน มันทำกัน กฎหมายก็คือกฎหมาย มันก็บังคับใช้นั่นละ มันอยู่ที่หัวใจเรา ถ้าหัวใจคนยอมรับนะ มันทำไมไม่ได้ เพราะอะไร ? เพราะมันขัดมันจับความรู้สึก เห็นไหม คือว่ามันมีความรู้สึก มันมีธรรมก่อน

ถ้ามันมีธรรมขึ้นมาในหัวใจ เราทำบุญกุศลกัน มันก็เหมือนกับเรื่องของอามิส ทานที่เป็นอามิสเรายังทำกันแสนยากเลย คุณติ เราแสวงหามา ทำมาเพื่อใจ ๆ แล้วทุกคนจะบ่นอย่างนี้ทุกคนนะ ทำบุญมหาศาลเลย ไม่เห็นได้บุญอะไรขึ้นมาเลย

เราไปมองบุญกันที่ไหนละ เราถ้าไปมองบุญกันที่วัตถุ วัตถุก็คือวัตถุ มันก็ต้องได้มาด้วยอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคล แต่บุญกุศลมันอยู่ที่ความพอใจนะ คุณติ เอาเด็ก ๆ มา เราให้ของมันมันดีใจไหม ? เราให้ของเด็ก ๆ เด็ก ๆ มันพอใจไหม ? นี่ความสุขแล้ว นี่บุญ บุญคือยิ้มแย้มแจ่มใส ใจ มันมีความสุขกับเราเห็นไหม สายตามันรับของจากเราไป มันมีความสุข บุญอยู่ตรงนี้ต่างหากละ บุญอยู่ค่าของใจ ค่าของความสุขอันนี้ ค่าของความรู้สึกอันนี้มันเป็นผลบุญ เรื่องวัตถุมันเทียบเคียงกันไม่ได้

คูตี เราเกิดมาสูง ต่ำ คำ ขาว ไม่เหมือนกัน สิ่งที่สูง ต่ำ คำ ขาวไม่เหมือนกัน เราจะเรียกร่องมาจากอะไรละ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่วัดเป็นวัตถุใด สูง ต่ำ คำ ขาว นี่เป็นเรื่องของวัตถุนะ เป็นเรื่องของร่างกาย ร่างกายนี้วัตถุอันหนึ่งนะ เกิดมามีอาหารหล่อเลี้ยงมัน จนกว่าถึงวันจะตายไป แต่ความสุขความทุกข์มันอยู่ที่ใจเรา ถ้าเราพอใจ เราสูง ต่ำ คำ ขาวขนาดไหน ถ้าเราสุขของเรา เขาจะติฉินนินทาขนาดไหนก็สุขของเรา

มันเรื่องของข้างนอก ใจเขาใจเรา ใจของเขา ไม่ใช่ใจของเรา ใจของเขา เขาจะมีความมืดบอดขนาดไหนก็เรื่องของเขา แต่ถ้าใจของเรานะ เราเปิดใจของเราขึ้นมา แล้วเปิดเปิดอย่างไร ถ้าเราไปละตามกฎหมาย มันเข้าไม่ถึงใจ ถ้าละตามกฎหมายนะ แต่ตามกฎหมายก็ต้องมีไว้ สีดเห็นไหม ทาน สีด ภาวนา เรื่องของทาน เรื่องของสิด เรื่องข้อบังคับกติกา หรือบังคับใจเรา ถ้าใจเรามันต้องการในความคิดพลาด เราต้องเบรก ต้องบังคับไม่ให้ทำ เห็นไหม ถ้ามีทำครั้งที่ ๑ จะมีครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ ต่อ ๆ ไปเรื่อยนะ เราต้องเบรก ต้องบังคับ

แต่เวลาทำคุณงามความดีละ มันต้องมีคันเร่ง พอทำคันเร่งขึ้นมา นี่ความอยากที่เป็นมรรค ความอยากที่เป็นคุณงามความดี อยากทำคุณงามความดี ถ้ามันไม่อยากเป็นความผิดพลาดหมดเลย เด็กไม่ต้องมีการศึกษา ไม่ต้องให้มันทำอะไรเลย เพราะมันต้องเป็นความยุ่งยากของมัน เห็นไหม ความอยากที่เป็นคุณงามความดีต้องขยันหมั่นเพียร ความขยันหมั่นเพียรนะ นี่ความเพียรชอบ ความเพียรชอบอยู่ในมรรค ๘

ความเพียรที่ไม่ชอบ เพียรอุตสาหกรรมขนาดไหน ถ้ามันไม่ชอบ เห็นไหม สอยเข็ม ถ้าเราสอยเข็ม สอยทางปลายมันจะเข้าเข็มได้ไหม ฐเข็มมันอยู่ทางโคน สอยฐเข็ม เราจะเอาด้ายสอยเข็ม เราก็ต้องสอยให้ถูกทาง นี่ความเพียรชอบ ถ้าความเพียรชอบ มันต้องชอบ ต้องถูกต้อง ต้องดีงามด้วย มันถึงจะเข้ามา ถ้าความเพียรไม่ชอบนะ มันทำไปอย่างนั้นละ ทำแล้วมันได้แต่ประสบการณ์เฉย ๆ ไม่ได้ความถูกต้องเลย แต่ถ้าเป็นความเพียรชอบจะกลับเข้ามาจากภายใน ความเพียรชอบ ชอบจากข้างนอก ชอบจากข้างใน

ชอบจากข้างนอกนี้เราชวนชวาย เราพยายามชวนชวายกัน ชีวิตนี้เราต้องชวนชวาย ถ้าไม่ชวนชวาย ทำไม คูตี คูอย่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์นะ เป็นศาสดานะ ทำไมท่านต้องออกเมตตารื้อสัตว์ขนสัตว์ ต้องรูดังค์ไป ต้องเผยแผ่ไป เห็นไหม ถ้ามันอยู่เฉย ๆ ไม่

มีความสุขอยู่หรือ ถ้าอยู่เฉย ๆ จะมีความสุขกว่า แต่ความเพียรชอบจากภายในใจ มันเมตตาสงสาร มันเมตตาณะ

คนเราถ้าเปลี่ยนโปรแกรมได้ ความคิดและพฤติกรรมจะเปลี่ยนหมดเลย ถ้าคนเราจะเปลี่ยนโปรแกรมของเราไม่ได้ในหัวใจนี้ พฤติกรรมก็ซ้ารอยอยู่อย่างนั้น เปลี่ยนโปรแกรม ถ้าเปลี่ยนโปรแกรม ก็เอาอะไรไปเปลี่ยนมันล่ะ ก็เอาความรู้สึกไปเปลี่ยนมัน เพราะมันอยู่ในหัวใจใช่ไหม ความรู้สึกมันจะกระพือไปความรู้สึกของเราเลย ถ้าความรู้สึกของเรา โอ๊ะ...อันนี้เป็นความคิด อันนี้เป็นความกระทบกระเทือนเขา อันนี้สร้างเหตุที่ไม่ดีขึ้นมา

เพราะอะไร ? เพราะการสร้างอันนี้มันจะให้ผลกับเรานะ การกระทำทุกอย่างมันมีผลตอบสนองกลับมา โลกนี้ไม่มีของฟรีหรอก การเกิดมา การเคลื่อนไหวไป มีหมด เราเคลื่อนไหว เราไป ดูเวลาเดินจงกรมสิ เดินไปเดินกลับ ๆ เห็นไหม ได้อะไรมา ได้เหงื่อมา ได้ทางวัตถุนะ แต่หัวใจถ้ามันส่องแว่นะ ในทางจงกรม มันจะเข้าใจ มันสลดสังเวทในหัวใจนะ ชีวิตเป็นอย่างนี้ ความเกิดมาเป็นอย่างนี้ เห็นไหม สงสารพ่อสงสารแม่

คนบวชใหม่เป็นอย่างนั้นหมดนะ พอบวชแล้วคิดถึงพ่อคิดถึงแม่เลย เพราะอะไร เหมือนกับเราเลย ไปเจอสิ่งใดที่มันประทับใจ อยากให้คนอื่นเห็นดีเห็นงามไปกับเรา นี่ขนาดที่ว่าเริ่มต้นจากความเห็นจากภายในที่ใจมันส่องแว่นเท่านั้นนะ ถ้ามันจิตสงบเข้ามามันจะมหัศจรรย์ไปกว่านี้อีก เวลาจิตมันสงบนะ ความสงบอย่างนี้ไม่มี สุข สงบเฉย ๆ นี่เป็นสมาธินะ มันยังไม่ใช่ความเพียรชอบ ความเพียรขึ้นมา ความเพียรเพื่อหา...

ทำอาหารต้องมีวัตถุดิบ ถ้าไม่มีวัตถุดิบอาหารจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร จะฆ่ากิเลสมันต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา แล้วนี่แค่ความสงบของใจ เรื่องของศีล เรื่องของกตिका ที่เรื่องกรอบของใจเข้ามา ถ้ามันเป็นกิเลสมันก็เลาะไป อย่างนี้ไม่ผิด ๆ ๆ มันความพอใจหมดเลย แต่ถ้ามันเป็นธรรมนะ ไม่ทำ สงสัยก็ไม่ทำแล้ว อย่างนี้ไม่ควรทำเลย เพราะทำแล้วมันจะเศร้าหมอง พอเศร้าหมองไปแล้ว ทำความสงบของใจ ทำความเพียร ศีล สมาธิ พอจะเกิดสมาธิขึ้นมา มันจะเข้ามาไม่ได้ เพราะอะไร ? เพราะมันล้งเลสงสัย นั่นก็ทำแล้ว นี่ก็ทำแล้ว สิ่งนี้ทำแล้วมันผิดหรือผิดพลาด แต่ถ้ามันไม่ทำเสียเลย มันก็ไม่ผิด ไม่ทำเสียเลยก็มโนกรรมไป ไม่ต้องคิด ไม่ต้องไปคิดให้มันยอกใจ เห็นไหม

นี่มันเป็นศีล แล้วเกิดเป็นสมาธิ ความสงบอย่างนี้ นี่ศีล สมาธิ ปัญญา มันเป็นเครื่องมือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นเครื่องมือเท่านั้น ไม่ใช่ผล ผลของมัน ความสงบของใจที่ชำระกิเลสมัน มันต้อง

เกิดจากปัญญาชอบ ปัญญาชอบเกิดจากอะไร ? เกิดจากฐานของศีล ฐานของสมาธิ สมาธิจะรองรับอันนี้

มีด มีดมีทุกคนนะ มีดของบางคนคมกริบเลย มีดของบางคนพินหินพินเหล็กมาแล้วที่มากมาย มีดเหมือนกัน แต่มีดการใช้งานต่างกัน เห็นไหม ปัญญาของคนก็เหมือนกัน แต่ใช้งานต่างกัน ถ้ามีสมาธิขึ้นมารองรับ มีดมันจะคมกล้า ถ้ามีดมันคมกล้ามันทำอะไรมันก็เป็นประโยชน์ขึ้นมา ถ้ามีดคมกล้าเห็นไหม ปัญญาที่คมกล้ามันจะพินขึ้นมา แล้วปัญญาอะไร สุตมยปัญญานี้จำมา

ธรรมคือความว่าง ๆ ว่างของใคร? อากาศมันก็ว่าง อากาศนี้มันไม่เคยทำลายใครเลย มันอยู่กลางอากาศ มันว่างหมดเลย แล้วใครเป็นเจ้าของความว่างนั้นล่ะ แล้วว่างของใจ ว่างอย่างไร สมาธิว่างอย่างไร ปัญญาว่างอย่างไร จะย้อนกลับเข้ามาอย่างไร เห็นไหม มีดของใคร ถ้ามีดของเรา ก็ว่าง ๆ แล้วนี่ ฝนตกแดดออกมันก็ว่าง ฝนตกแล้วหยุดไปมันก็ว่าง ว่างของมัน ว่างธรรมชาติของมัน มันเป็นประโยชน์อะไรขึ้นมา แล้วว่างหัวใจของเรา นี่ ว่างอย่างนี้มันว่างเกิดดับ ว่างแล้วเดี๋ยวก็ขัดข้อง ว่างแล้วเดี๋ยวมันก็ทุกข์อีก มันว่างอย่างนี้ว่างอะไร

มันว่างอย่างนี้ว่างของความสงบของใจ เห็นไหม มันว่างชั่วคราวคืออนิจจัง ถ้ามันใช้ปัญญาชอบขึ้นมา มีดอันคมกล้าจะย้อนกลับเข้ามาจากภายใน มันมีเหตุมีผลที่ไหนด เห็นไหม สิ่งที่มีเหตุผล มองโลกนี้เป็นความว่างทั้งหมดเลย แล้วใครเป็นคนมองล่ะ ให้กลับมา กลับมาคนที่มองว่าเขาว่าง ถ้ามอง บอกกลับมาที่ใจตัวนี้ กลับมาถอนทิวฐิมานะตัวนี้ ถอนความรู้สึกอันนี้ ถ้าความรู้สึกนี้ พอตัวมันเองมันว่าง เห็นไหม โลกนี้มันว่างโดยธรรมชาติของมัน อนิจจังมันเป็นสภาพอย่างนี้อยู่แล้ว แต่เราไปยึดมันต่างหากล่ะ เราไปพอใจไม่พอใจต่าง ๆ เห็นไหม มันก็เป็นความยึดมัน

ถ้ามันปล่อยอันนี้เข้ามาล่ะ ถ้ามันปล่อยเข้ามา มันปล่อยความว่างเข้ามา มันปล่อยโลกนี้เป็นว่าง โลกนี้ว่างหมดเลย พระพุทธเจ้าสอนให้เป็นความว่าง ว่างอย่างนี้ว่างเกิดอีกนะ ว่างเกิดเพราะอะไร ? เพราะมันมีตัวตน มีเราอยู่เห็นไหม แต่ถ้าถอน ถอนผู้รู้ว่าง ให้ตัวเองเป็นคนว่าง ตัวมันเองนี่ว่าง เพราะตัวมันเองว่างนี่มันจะเอาอะไรไปรับรู้อะไร รับรู้หมด เห็นหมด รู้หมด แต่ไม่ติด ความไม่ติดของมันเห็นไหม นี่ความเพียร ความเพียรชอบ ถ้าเพียรชอบมันจะย้อนกลับเข้ามาในหัวใจของเรา ย้อนกลับมาทำลายความรู้สึกในหัวใจของเรา

มี...มีอยู่เหมือนไม่มี ไม่มีเหมือนมี เหมือนไม่มีเลย แต่มี ู้หมดทุกอย่าง แต่ไม่ได้ไปคิดมัน ปล่อยมันไว้ตามธรรมชาติของมัน แล้วตัวเองก็เป็นอิสระของตัวเอง เห็นไหม แล้วมันก็เป็นไปตามธรรมชาติ เพราะอะไร ? เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เหมือนคนเกิดมา เราถูกรางวัลที่ ๑ ขึ้นมา เราใช้เงินใช้ทองไหมล่ะ ถูกรางวัลที่ ๑ ขึ้นมา รางวัลที่ ๑ ก็คือของเรา เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน พอจิตมันพ้นจากกิเลสแล้ว มันยังมีชีวิตอยู่ ก็เหมือนถูกรางวัลที่ ๑ มันจะใช้ประโยชน์อะไรไป จนถึงที่สุดมันถึงตายไป พอตายไปแล้วนั้นเป็นความจริงของมันแล้ว เพราะจิตมันไม่มีวัตถุไปครอบงำ วัตถุคือร่างกายนี้ไง ภาธา หเว ปญจกขนฺธา พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่นี้ ภาธา การจับถ่าย การกินอยู่นี้เป็นภาธา ภาธาทั้งนั้นเลย การสั่งสอนก็เป็นภาธา การรับรู้ก็เป็นภาธา แต่ต้องใช้ภาธาไป เพราะอะไร ? เพราะภาธามันเป็นกับเรา เรากับภาธาเนี่ยมันเป็นอันเดียวกัน มันก็ต้องแบกหามภาธาอันนี้ไป จนถึงที่สุดถ้ามันสลัดออก สลัดคือชีวิตหมดสิ้นไป ภาธาไม่มี

ใจที่มีแรงขับ พลังงานคือตัวจิต แรงขับคือกิเลส พลังงานที่ไม่มีแรงขับ พลังงานที่ไม่มีแรงขับเลยมันจะไปได้อย่างไร เห็นไหม พลังงานตัวนั้นพลังงานสะอาด แต่เรามีพลังงานคือมีตัวหัวใจ มีความรู้สึกอยู่ แล้วมีแรงขับ แรงขับคือกิเลสไง แรงขับคือความพอใจเรานี้ไง แรงขับตัวนี้มันพาไป แต่ถ้ามันสิ้นสุดแล้วนี้ มันไม่มีแรงขับเห็นไหม แรงขับมันสูญสิ้นไปแล้ว มันจบสิ้นกระบวนการของมัน

ถ้าจบสิ้นกระบวนการของมัน หัวใจอันนี้มันบริสุทธิ์ ความสงบอย่างนี้ต่างหาก ความว่างอย่างนี้ที่พระพุทธเจ้าปรารถนา พระพุทธเจ้าปรารถนาให้เราหาความว่างอย่างนี้ สร้างความว่างอย่างนี้ แล้วความว่างอย่างนี้มันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่ความรู้สึกของเรา เพราะมันมีเรา มีความรู้สึก มีขัดแย้ง หัวใจมันขัดแย้ง แล้วความขัดแย้งอันนี้ต้องย้อนกลับมา ให้จับผิดตัวตน ให้จับผิดเรา เห็นไหม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ย้อนกลับมาที่เรา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่มีไว้เพื่อไปจับผิดคนอื่น

ไม้บรรทัดที่เราวัดคนอื่น วัด ๆ คนอื่นนะ ไม่มีประโยชน์อะไรเลย ถ้าไม้บรรทัดวัดใจเรา ดูใจเรา แล้วแก้ที่ใจเรา สิ่งนี้ถ้าเราเป็นคนดีเสียก่อน เราเองพยายามค้นคว้า บ้านของเราสะอาด เราพยายามเช็ดถู บ้านของเราไม่สกปรกเลย ใครจะมาติฉินนินทาว่าบ้านสกปรก เป็นไปไม่ได้ ถ้าบ้านเราฝุ่นเต็มในบ้านเราเลย ใครจะบอกบ้านเราสะอาดขนาดไหน เราเหยียบอยู่ในบ้านเรา เรารู้ว่าฝุ่นขนาดไหน ใจก็เหมือนกัน ถ้าเรารักษาของเรา เราแก้ไขของเราแล้ว ใครจะติฉินนินทาเรื่องของเขา

โลก เห็นใหม่ คนเรา คิดอย่างหนึ่ง พูดยังหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง ฐูหน้าไม่ฐูใจ เป็นธรรมชาติของกิเลส เป็นธรรมชาติของความฐูสึก แล้วจะเอาคำว่าประโยชน์ได้อย่างไร เอาประโยชน์ก็คือว่าเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนแล้ววัดใจเรา เราเป็นคนวัดใจเรา เราเข้าใจใจเรา คนอื่นไม่มีทำของเราให้เสื่อมให้เจริญได้ เราต่างหากทำใจเราให้เสื่อมให้เจริญต่างหาก ใจของเราต่างหาก เรายกษาใจของเราต่างหาก เห็นใหม่

ไม่ใช่คนเห็นแก่ตัวนะ ถ้าคนเห็นแก่ตัวอยู่ในสังคม สังคมยุ่งไปหมดเลย นี่ไม่ใช่คนเห็นแก่ตัว แต่ขณะที่กิเลสมันมีพิษอยู่ต้องทำลายกิเลสก่อน เพราะกิเลสมันทำให้เราเจ็บแสบ กิเลสมันทำให้เราทุกข์ยาก แล้วถ้าเราทำความเจ็บแสบอันนี้ให้มันสะอาดขึ้นมาก่อน แล้วเราเป็นประโยชน์สังคม

แต่ถ้าเราไปบอกว่าต้องทำลายความเจ็บแสบของคนอื่นก่อน เห็นใหม่ ต้องสังคมดีก่อน ต้องทุกคนดีก่อน เราจะไปดีคนเดียวเลย เห็นใหม่ อิทธิพล เราทำลายเขา ทุกคน เราเป็นผู้มีอิทธิพล แล้วผู้มีอิทธิพลนี้มันจะร้ายกาจนัก ถ้าเราทำลายตัวเราออก อิทธิพล เห็นใหม่ อิทธิพลของธรรม ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา มันเป็นการยอมรับ

พระเจ้าอโศกมหาราชทำสงครามชนะหมดเลย เห็นแต่คนตายมหาศาลแล้วเศร้าเสียใจ เห็นใหม่ เวลาเห็นแล้วเป็นโทษขึ้นมา แล้วมาเผยแผ่ธรรม เห็นใหม่ เผยแผ่ธรรม เขายอมรับหมด อิทธิพลของธรรม ส่งแต่ความสุขความเจริญไปให้ ส่งแต่ปัญญา ส่งแต่การเสียสละไปให้เขา เขายอมรับ เขายอมรับแล้วเขามาขอด้วย มาขอตันโพธิ์ มาขอต่าง ๆ พระเจ้าอโศกมหาราช เห็นใหม่ ส่งแต่คุณงามความดีไป

ถ้าเราดีก่อน คุณงามความดีนี่จะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเราไม่ดีก่อนนะ ส่งกิเลสไปไม่มีใครเอา ! กิเลสมีแต่ความเศร้าหมอง กิเลสมีแต่ความทุกข์ยาก มันเหยียบย่ำใจเราแล้ว แล้วบังคับให้คนอื่นทุกข์เหมือนเรา ไม่มีใครเอา เอวัง